

УДК 349.2
Мельник О.О.
студ. гр. Ю-119 НУ «Запорізька політехніка»

ЩОДО ФУНКЦІЙ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК У СУЧАСНОСТІ

Сучасне суспільство характеризується кардинальними змінами в економічній, соціальній, та політичній сфері держави. Тому актуальними завжди будуть питання щодо захисту трудових прав та законних інтересів працівників за допомогою такого представницького органу як професійна спілка.

Відомо, що професійні спілки утворюються з метою захисту економічних та соціальних прав працівників. Тому їхня діяльність пов'язана з асиметрією реалізації трудових прав окремих найманих працівників та їх керівників. Зрозуміло, що працівник який відмовляється від запропонованих керівництвом умов праці, ризикує бути звільненим та стати безробітним, а керівництво в такому випадку нічого не втрачає та з легкістю може найняти нового працівника. Тому професійні спілки, відповідно до трудового законодавства обов'язково повинні захистити трудові права працівника у такий момент. Зараз спостерігається у діяльності професійних спілок позитивні зміни. Сьогодні професійні спілки можуть впливати не тільки на роботодавців, а й на фінансову та законодавчу політику уряду.

На думку науковців, професійні спілки виконують дві основні функції: захисну та представницьку. Але деякі вчені до цих двох додають ще й третю функцію - економічну. Захисна функція є найтрадиційнішою та безпосередньо пов'язана з соціально-трудовами правами працівників. Ідеться не лише про порушення роботодавцями трудових прав працівників, а також про відновлення тих прав, які були порушені. З метою зрівняння позицій працівників та роботодавця, професійна спілка захищає від свавілля наймача.

Великий проміжок часу найсильнішим зброям боротьби професійних спілок були страйки. Наявність професійних спілок спочатку практично не було пов'язане з частотою організацією страйків, які залишалися як спонтанне явище. Але після Першої світової війни ситуація докорінно почала змінюватися і страйки об'єднаних професійними спілками працівників стали головним інструментом боротьби за свої трудові права. Сьогодні у боротьбі за законні інтереси своїх членів профспілкові органи можуть проявляти байдужість до інших працівників, які входять до професійних спілок. Наприклад, у США професійні спілки проводять активну боротьбу за обмеження міграції, бо робітники з іноземних країн перебивають роботу корінного населення. Також, методом обмеження пропозиції праці, що практикується професійними спілками є сурове ліцензування багатьох видів діяльності.

З останніми роками розуміння захисної функції професійних спілок зазнало змін. Якщо раніше основним завданням професійних спілок було підвищення рівня заробітної плати та умов праці, то на сьогодні їхнє основне практичне завдання полягає в тому, що потрібно не допустити підвищення

рівня безробіття. З сьогоденним розвитком науково-технічної революції профспілки прагнуть впливати як на встановлення розміру заробітної плати, на зайнятість, так і на умови праці, що пов'язані з новими технологіями.

Функція представництва пов'язана з відстоюванням інтересів працівників не на місці роботи, а в державних і громадських органах. На меті, представництво має створення додаткових пільг та послуг щодо соціального забезпечення та медичного страхування. Професійні спілки можуть представляти інтереси працівників, беручи участь у виборах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також виступати з пропозиціями щодо прийняття законів, які стосуються соціально трудової сфери.

Отже, можна зробити висновок, що головною функцією діяльності професійних спілок є захисна. Ця функція актуальна ще з воєнних часів та залишається нею і в теперішній час.